

Jaarverslag 2017 in het kort

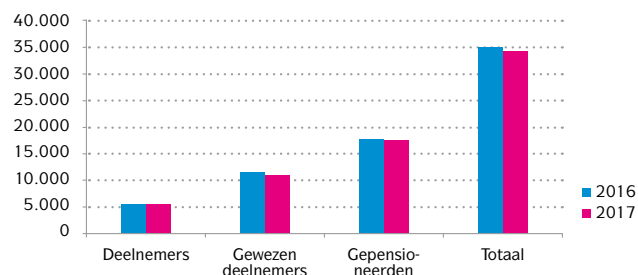
In dit korte jaarverslag blikken wij terug op 2017 en vatten we de belangrijkste ontwikkelingen voor u samen. Alle details over 2017 leest u in het volledige jaarverslag op www.pensioenfondsapf.nl.

1. De samenstelling van ons pensioenfonds in 2017

Ons pensioenfonds kent deelnemers, gewezen deelnemers (slapers) en gepensioneerden.

Het totale aantal van deze 3 groepen daalde in 2017 met 800 van 35.038 naar 34.238.

- Het aantal mensen dat pensioen opbouwt: 5.600 (2016: 5.693).
- Het aantal mensen dat in het verleden pensioen heeft opgebouwd bij Pensioenfonds APF: 11.106 (2016: 11.588). Sommigen namen hun APF-pensioen mee naar een nieuw pensioenfonds (de zogenoemde waardeoverdracht), anderen gingen met pensioen.

- Het aantal mensen dat pensioen ontvangt: 17.532 (2016: 17.757).

2. Onze financiële situatie: een lichte verbetering in 2017

De beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde dekkingsgraad over de laatste 12 maanden) kwam eind 2017 uit op 108,9% (eind 2016: 99,2%). De stijging komt vooral door ons goede beleggingsrendement (7,5%). De lage marktrente houdt de dekkingsgraad nog altijd omlaag.

De Nederlandsche Bank (DNB) bepaalt hoe hoog onze dekkingsgraad moet zijn om uw pensioen helemaal of voor een deel te mogen verhogen. Wij mogen van DNB de pensioenen pas helemaal verhogen bij een dekkingsgraad van 124,0%. Ook zitten wij nog onder de grens van 110%, vanaf welk punt wij uw pensioen (voor

een deel) mogen verhogen. Met een dekkingsgraad van 108,9% zitten we daar nog onder.

In het eerste kwartaal van 2018 hebben wij een nieuw herstelplan ingediend bij DNB, dat is aangepast naar de actuele situatie. Het ziet ernaar uit dat we ook de komende jaren de pensioenen niet kunnen verhogen. Het bestuur neemt dit besluit aan het eind van elk kalenderjaar. Dan zien we of we op koers liggen met het herstelplan en of onze financiële positie sterk genoeg is om de pensioenen te verhogen.

3. Maatschappelijk verantwoord beleggen

Wij beleggen graag op een maatschappelijk verantwoorde en duurzame manier. In ons beleid houden we daarom rekening met het milieu en met maatschappelijke kwesties. Wij beleggen bijvoorbeeld niet in ondernemingen die omstreden wapens produceren of in bedrijven die niet op een goede manier met hun werknemers omgaan. Ook kijken wij naar governance: de wijze van besturen, de gedragscode en het toezicht binnen organisaties.

Als belegger zijn wij automatisch aandeelhouder en hebben wij stemrecht. Wij mogen dan op aandeelhoudersvergaderingen meebeslissen over grote besluiten van de onderneming waarin wij beleggen, bijvoorbeeld fusies of overnames. Daar maken wij actief gebruik van. Meestal op afstand, omdat wij veel internationaal beleggen en niet bij alle aandeelhoudersvergaderingen aanwezig kunnen zijn. Hierdoor oefenen wij toch invloed uit op het beleid van die onderneming en komen wij tegelijk zo goed mogelijk op voor onze eigen belangen.

Verder gaan wij actief het gesprek aan met organisaties die niet (geheel) voldoen aan onze criteria voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ons doel is de betreffende organisaties zover te krijgen dat zij bij hun activiteiten de principes voor maatschappelijk verantwoord ondernemen toepassen.

Elk half jaar brengen wij verslag uit van de activiteiten die we hebben ondernomen om maatschappelijk verantwoord en duurzaam te beleggen. In het verslag staat ook een overzicht van ondernemingen die wij uitsluiten. Wilt u meer weten over ons beleggingsbeleid? Kijk op www.pensioenfondsapf.nl bij Verantwoord beleggen.

4. Wij letten op de kleintjes

Als pensioenfondsen maken wij kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling. Bijvoorbeeld kosten voor administratie, bestuur, communicatie, helpdesk, controle- en advies en de accountant. Ook maken wij kosten om het vermogen te beleggen, zoals vermogensbeheer- en transactiekosten.

Kosten van de uitvoering: € 4,4 miljoen, per verzekerde € 127

De uitvoeringskosten zijn vorig jaar met € 0,2 miljoen gedaald. Dit komt doordat we het contract met de uitvoerder tegen gunstige voorwaarden hebben verlengd. Per deelnemer komt de daling neer op € 4 per jaar.

Kosten vermogensbeheer: € 23,1 miljoen

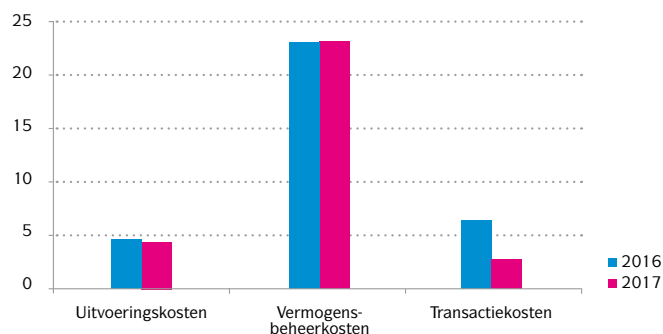
De kosten voor vermogensbeheer staan altijd in relatie tot het beoogde rendement en het risico. Op basis van deze driehoek maken wij keuzes voor het beste risico/rendementsprofiel. Wij kiezen voor een actieve beleggingsstijl om een goed rendement te realiseren. Hiervoor betalen wij hogere beheervergoedingen en soms een prestatiever-

goeding. Over de afgelopen 5 jaar heeft Pensioenfonds APF zo elk jaar een bovengemiddeld rendement behaald en daarmee extra verdiend voor de deelnemers.

Transactiekosten: € 2,7 miljoen

Wij betalen transactiekosten voor de uitvoering van de aan- en verkoop van effecten. Deze kosten vielen in 2017 veel lager uit.

Wilt u meer inzicht in alle kosten die wij maken? Bekijk daarvoor het volledige jaarverslag op de www.pensioenfondsapf.nl.

5. Vooruitblik naar 2018

In april 2017 maakte de werkgever bekend dat de divisie Specialty Chemicals zou worden afgesplitst. Tot februari 2018 zijn we hierover veelvuldig met de werkgever in overleg geweest. Afgesproken is dat de medewerkers van AkzoNobel Specialty Chemicals na de afsplitsing de opbouw van hun pensioen binnen ons pensioenfonds kunnen voortzetten. In verband met de afsplitsing en mogelijk toenemende risico's heeft het pensioenfonds een moreel appèl gedaan op de werkgever om het fondsvermogen te versterken met € 400 miljoen. En om te voorkomen dat de achterstand in indexatie nog verder toeneemt.

Pensioenfonds APF wil de pensioenregeling graag eenvoudiger en efficiënter maken. Niet alleen worden de kosten voor de uitvoering hierdoor lager, ook sluit de pensioenregeling dan beter aan op toekomstige ontwikkelingen in het pensioensysteem en de wet. Daarnaast willen wij de

communicatie verder digitaliseren en vereenvoudigen. Een projectgroep heeft in 2017 hiervoor een aantal voorstellen uitgewerkt, die wij in 2018 doorvoeren.

Ook hebben wij ons begin 2018 voorbereid op strengere Europese wetgeving voor de verwerking van persoonsgegevens. Vanaf 25 mei 2018 geldt in de hele Europese Unie dezelfde privacywetgeving: de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Deze wet versterkt de positie van mensen van wie gegevens worden verwerkt. Dus ook voor deelnemers van pensioenfondsen.

Tot slot is er de maatschappelijke discussie over de toekomst van het pensioenstelsel. De regering is al enkele jaren druk bezig dit een andere vorm te geven. De regering wil hierover in 2018 een akkoord sluiten met sociale partners. De wijzigingen kunnen grote gevolgen hebben voor ons pensioenfonds. Wij volgen de ontwikkelingen dan ook op de voet.